

Тақырып бойынша ата-аналарға кеңес беру **«Бала өміріндегі кітаптың рөлі»**

Балабақшада ғана емес, үйде де отбасында балаларды кітапты сүйеге тәрбиелеу керек. Балаларын тез әрі мәнерлеп оқуға үйреткісі келмейтін ата-ана жоқ шығар. Жақсы кітап – тәрбиеші, ұстаз және дос. Ұлылардың кітап оқуға шақыруы бекер емес. Антон Павлович Чехов: «Білім беру үшін күндіз-түні үздіксіз Бүгінгі күні балаларымыз оқу негіздерін енді ғана үйреніп жатқанда, олардың кітапқа деген сүйіспеншілігін арттыруға көмектесу керек, өйткені оқуды білмеу баланың оқудағы жетістігіне ғана емес, оның жалпы дамуына да

кері әсер етеді. Бала кішкентай болса да, үлкендер оған кітап оқиды. Ол оқуды үйренген кезде, олар енді тынығады деп үміттеніп, жеңіл күрсінді. Бірақ бұл дұрыс емес.

Сіз балаңызбен бірге оқуыңыз керек: кітап алыңыз, оның жанына отырыңыз және оқыңыз. Кітаптарды жүйелі түрде дауыстап оқығанда, уақыт өте бала шығарманың құрылымын түсіне бастайды: шығарманың басы мен соңы қай жерде, сюжет қалай дамиды. Баланың логикалық ойлауы дамиды. Оқудың арқасында бала сөйлемдерді дұрыс құрастыруға үйренеді, сөздік қоры кеңейеді, қияли дамиды. Сонымен қатар, балада тыңдау қабілеті қалыптасады және бұл өте маңызды қасиет.

Тәжірибе көрсеткендей, бала кезінде кітап оқып, ертегі айтып өскен балалар есейгенде көп оқиды. Кітап оқу баланың ана тілін жақсы меңгеруіне, қиялының дамуына көмектеседі.

Баланы ерте балалық шағында оқуға мәжбүрлеу және одан үлкен жетістік күту де жаман.

Баланың ақыл-ойы сау болып өсуі үшін оған ата-анасымен толыққанды қарым-қатынас, жеке қарым-қатынас қажет, егер оған назар толығымен аударылып, бірге оқу осы мүмкіндікті қамтамасыз етеді.

Ортақ оқу процесінде әсер ететін бала дамуының аспектілері:

Қауіпсіздік қажеттілігін қанағаттандыру

Кітап оқу кезінде ананың немесе әкенің тізесінде отыру (немесе ата-ананың қасында отыру) жақындық, қауіпсіздік және қауіпсіздік сезімін тудырады. Бірыңғай кеңістік пен тиесілілік сезімі жасалады. Мұндай сәттер әлемге жайлы сезімнің қалыптасуына күшті әсер етеді.

Өзінің «Мені» және өз мүдделерінің құндылығы мен маңыздылығын сезіну

Ата-аналар балаға қызықты нәрсені оқып, онымен ол үшін маңызды тақырыптарды талқылауға дайын болғанда, олар оның көзқарасын мүмкіндігінше түсінуге тырысады, бала өзін қажет ететін маңызды адам ретінде түсінеді. және қызығушылықтары маңызды (өйткені олар ата-аналар сияқты маңызды адамдарға назар аударады).

Құндылықтарды қалыптастыру

Кітап баланың адамгершілік мұраттарына әсер етеді, оның құндылықтарын қалыптастырады. Кітаптардың кейіпкерлері бала әлемімен үндес немесе оған беймәлім өмірлік жағдайларды бастан кешіреді, әртүрлі әрекеттер жасайды. Кітап кейіпкерлері кездесетін жағдаяттарды мысалға ала отырып, бала жақсылық пен жамандықтың, достық пен сатқындықтың, жанашырлықтың, борыштың, намыстың не екенін түсінуге үйренеді. Ал ата-ананың міндеті – осы құндылықтардың бала өміріндегі көрінісін көруге көмектесу.

Маңызды тәжірибелерге жауап беру

Кітап сонымен қатар бала үшін ауыр немесе қорқынышты тәжірибелерге жауап беру (зарядсыздандыру) құралы болып табылады, онымен таныс жағдайда оны жеңу әрқашан мүмкін емес. Бала батырмен бірге өзінің сәтсіздіктері мен жеңістерін бастан кешіреді, мақсатына жету жолында қорқыныш пен қиындықтарды жеңеді. Осылайша, өз қорқыныштарыңыз бен жағымсыз тәжірибелеріңізден арылыңыз. Сондықтан бала өзінің өмірлік жағдайына сәйкес келетін әңгімені (немесе тұтас кітапты) бірнеше рет қайталап оқи алады. Бала шын мәнінде әлі жеңе алмайтын нәрсені қайта-қайта бастан кешіреді.

Жаңа немесе қажетті мінез-құлыққа үйрету

Кітап арқылы бала әртүрлі өмірлік жағдайларда тиімді болатын мінез-құлықтың әртүрлі үлгілерін (қалай дос болу керек, мақсатқа қалай жету керек, жанжалдарды шешу жолдары) қабылдайды. Егер оқуды бірлескен талқылау арқылы толықтырса, ең үлкен нәтижеге қол жеткізуге болады.

Он «неге» бала кітап оқуы керек.

1. Баланың сөйлеуі дамып, сөздік қоры артады, кітап кішкентай адамды өз ойын жеткізуге, басқалардың айтқанын түсінуге үйретеді;
2. Оқу ойлауды дамытады.
3. Дерексіз ұғымдарды меңгеріп, өз дүниесінің көкжиегін кеңейтеді.
4. Кітап оған өмірді түсіндіреді және бір құбылыс пен екінші құбылыс арасындағы байланысты көруге көмектеседі.
5. Шығармашылық қиялды ынталандырады, қиялдың жұмыс істеуіне мүмкіндік береді және балаларды бейнелерде ойлауға үйретеді.
6. Кітаптар мен мерзімді басылымдардан бала басқа елдер мен басқа да өмір салтын, табиғатты, техниканы, тарихты және оны қызықтыратын барлық нәрселерді біледі.
7. Кітап баланың өзін тануына көмектеседі. Өзін-өзі бағалау үшін басқа адамдар да ол сияқты ойлайтынын, сезінетінін және әрекет ететінін білу өте маңызды.
8. Басқа дәуірдегі басқа мәдениет жазушыларының кітаптарын оқып, олардың ойлары мен сезімдерінің біздікіне ұқсайтынын көру арқылы балалар оларды жақсы түсінеді, теріс пікірден арылтады. Кітаптар балаларға басқаларды түсінуге көмектеседі

Ата-аналарға арналған жадынама:

- **Кітапты оқу алдында немесе оқу барысында қиын немесе таныс емес сөздердің мағынасын анықтаңыз.**

- Балаға кітап неліктен ұнағанын және одан қандай жаңа нәрселер білгенін сұраңыз.

- Баладан басты кейіпкер немесе оқиға туралы айтуды сұраңыз.

- Оған қандай сөздер немесе өрнектер жабысты?

- Бұл кітап нені үйретеді?

- Балаңызды кітаптан ең қызықты үзіндіге сурет салуға шақырыңыз немесе оны жатқа үйреніңіз.

**АТА-АНА, ЕСТЕ БОЛСЫН: БОЛАШАҚ ОҚЫРМАН ӘЛІ ТЫҢДАУШЫ
БОЛҒАНДА БІЛІМ АЛУ КЕРЕК.**